

Sak 5: Tilleggsfinansiering kirkebygg

Forslag til vedtak:

Hitra kirkelige fellesråd søker Hitra kommune om tilleggsfinansiering på merkostnader påløpt ved utbedring kirkebygg. Dette er merkostnader som ikke ble mulig å avdekke før arbeidet var godt i gang og ettersom råteskader og «lettvinte» løsninger fra tidligere arbeid ikke har holdt. Vi ber derfor om at investeringsrammen økes slik;

1. Tidligere tilskudd til oppgradering kirkebakken Dolm P 6574 bevilget i 2023 omdisponeres til prosjekt kirkebygg P 6572 som tilføres tilskuddet i sin helhet på kr. 640.000.
2. Øvrige merkostnader dekkes inn med kr. 3.298.308. Da er tilskudd og støtte Fellesrådet har fått ut over de tildelte midler på kr 6.000.000 (5.800.000 netto) trukket fra.
3. Det bevilges et ekstra tilskudd på kr 500.000 slik at dører Hitra kirke kan settes inn, ødelagte takstein Dolm skiftes ut, ødelagte nedløp Sandstad skiftes ut og spyles opp, samt resterende gjerde Kvenvær kirke settes opp.

Bakgrunn for saken

I 2021 ble det bevilget et tilskudd på 6.000.000 fra Hitra kommune til oppgradering kirkebygg etter at kommune og kirkeverge hadde fått utført en tilstandsrapport for alle kirkebygg. Når Hitra kommune hadde trukket fra sine kostnader rundt rapporten ble det overført kr 5.800.000 til selve prosjektet som har gått sin gang i alle år etter dette.

Etter 4 år har vi brukt opp midlene, og i 2024 har vi fått et merforbruk som har påløpt underveis på grunn av flere uforutsette skader som er avdekket underveis. Det er derfor behov for en tilleggsfinansiering fra Hitra kommune på merkostnader påløpt.

Kirkevergen har beregnet med fratrekk for ekstern støtte og tilskudd som vi har fått tak i, dette er prosjekt 6004; Vei Dolm med tilskudd 500.000 fra Hitra kommune, prosjekt 6016; overvann Bottenrika med kr 153.694 med refusjon fra Trøndelag fylkeskommune og prosjekt 6003; Dolm kirke – tilstandskontroll middelalderkirker kr. 73.000 fra KA/Departement.

Den totale oversikten over alle kirkebygg og år fremkommer slik;

Oppsummert						
Kirke	Prosjektnr	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	Total
Dolm kirke	.6003	1 116 352	920 801	250 652	137 933	2 425 738
Nordbotn kirke	.6016	0	229 365	570 090	98 704	898 159
Forsnes kapell	.6027	0	0	24 593	0	24 593
Hitra kirke	.6021	0	20 000	212 967	13 122	246 089
Sandstad kirke	.6017	0	430 319	126 700	3 489 100	4 046 119
Kvenvær kirke	.6018	0	372 593	297 696	1 532 941	2 203 230
Fillan kirke	.6020	0	12 725	23 809	0	36 534
Dolm, vei og vann	.6004	0	584 540	0	0	584 540
						10 465 002
SUM		1 116 352	2 570 343	1 506 507	5 271 800	10 465 002

Kirkevergen beklager at det i 2024 kom på så store ekstrakostnader på spesielt Sandstad og Kvenvær kirke, der det egentlig var kun tiltenkt utvendig maling og litt innvendig på Sandstad. Dette har skjedd etter at det ble påvist langt større avvik i tidligere arbeid som er utført, og ikke minst vann og råteskader. Vurderingen har vært at det ikke er noen hensikt å male over råteskader, og påviste funn underveis uten å rette opp i slike først.

Avgjørelsen har vært tatt fortløpende som skader, og tilløp til skader, ble påvist og det øvrige arbeidet hadde sin framdrift. Dette for å kunne slutføre det påbegynte arbeidet også. Det arbeidet som nå er utført i 2021-2024 er faglig korrekt og utført grundig av alle entreprenører slik at det skal stå seg i mange år med vanlig ordinært vedlikehold.

Arbeidet og kvaliteten på produkter er valgt med tanke på at dette er kulturhistorisk viktige bygg på Hitra og at de skal stå i flere hundre år framover også.

Dolm kirke

Befaring 2021

Kirkekonsert med Åge 2023

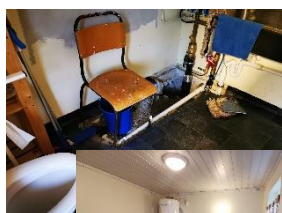
Kostnader på Dolm kirke fremgår av denne oversikten:

Kirke	Prosjektnr	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	Total
Dolm kirke	.6003	1 116 352	920 801	250 652	137 933	2 425 738

Asfaltering kommer som eget tillegg med;

Dolm, vei og vann	.6004	0	584 540	0	0	584 540
-------------------	-------	---	---------	---	---	---------

I 2021 var det Dolm kirke som fikk fokus i og med at den var stengt pga fuktproblematikk utvendig og muggsopp innvendig. Vi hadde en tilstandskontroll med Polygon med påfølgende sanering av innvendige vegger, gulv, kirkebenker for å fjerne muggsopp og andre sporer samt klargjøre for innvendig kalking av murvegger. Vi fikk ikke tak i malerfirma med erfaring i kalking av kirkebygg dette året.

Bårehuset/servicebygget ble totalrenovert, da det stod åpent gulv og uferdig etter at det var innlagt kommunalt vann. Det etablert nytt HC-toalett, oppgradert eksisterende publikumstolett.

Her var det STS vaktmesterservice som fikk oppdraget.

Det var også en omfattende el-kontroll i regi av Omega Holtan både innvendig i kirka og området.

Det var omfattende overflatevann inn på gravplass og inn mot kirka og da det viste seg at overflatevann fra omkringliggende terreng ikke ble ledet bort fra kirkegården og eiendommen.

Resultatet etter nedbør (2021)

Hele veien fra loven og til parkeringsplassen ble grøftet opp på nytt, og det ble lagt ned nye rør og koblet på avløpsledninger.

Her var det mye pigging/meisling av fjell og arbeid med å lede vannet bort fra området inn mot kirka og gravplass.

Oppstart høsten 2021

Det viste seg også at lyspunkter som var satt opp langs veien hadde jordfeil og var ødelagt etter at de var lagt feil. På grunn av dette måtte alle elektriske koblinger skiftes ut.

Arbeidet og opprettingen her ble utført av Hitra Anleggsservice og ElektroTeam.

I 2022 fikk Sverresborg malerservice kapasitet til å ta kalkingen av innvendige murer i kirka, samt malt tak i kirkerommet. Det vil fortsatt være utfordringer med inntrenging av fukt gjennom murer fra utsiden. Kalkingen må derfor vedlikeholdes med jevne mellomrom på enkelte utsatte områder.

Det ble foretatt en tilstandskontroll ei god tid etter at kirka var kalket og rengjort der Mycoteam konstaterte at den nå kunne benyttes. Kirkebenkene som hadde store råteskader og var befengt med muggsopp ble sanert. Som et tiltak for å ta kirka i bruk er det satt inn 150 nye stoler.

Lydanlegget i Dolm kirke er byttet ut og oppgradert, noe som ble gjort av Kyst-Elektro v/Frode Eide.

Etter at vann og grøfter var ordnet i 2021 fikk vi en tilleggsfinansiering i 2022 på kr 500.000 fra Hitra kommune for asfaltering av vei og parkeringsplass. Her ble det totalt brukt 584.540, og ført som eget prosjekt i tillegg til kirkebyggprosjektet.

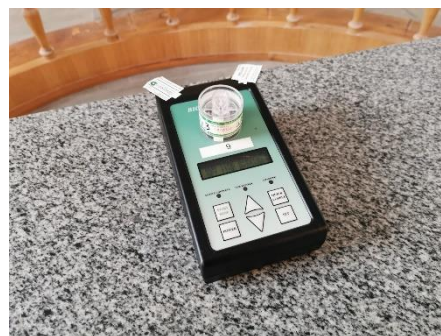
Parkering og vei under asfaltering i 2022

Det er jobbet med å gjøre inngangspartiet lettere tilgjengelig og vi har hatt befaring sammen med Riksantikvar, Bispedømmet og Fylkets kulturvernmyndigheter som har gitt råd om hvordan vi kan løse dette.

I 2023 fikk vi også laget en ny tilstandskontroll og vurdering av Dolm kirke ifm et nasjonalt prosjekt som vi ble med på. Her ble det Multiconsult som leverte en tilstandsrapport som også danner grunnlaget for å bli med på det nasjonale kirkebevaringsprogrammet. Dolm er en av 43 middelalderkirker som fikk bli med. Her må det lages en plan i løpet av 2026 med delvis ekstern finansiering og gjennomføring før 2030 og nasjonale 1000-årsjubileet.

Kostnaden med denne tilstandskontrollen måtte vi dekke, men fikk refundert fra KA og departementet kr. 73.000 i 2023. Det foreligger en omfattende tilstandsrapport for kirka etter åpning som også danner grunnlaget for å søke kirkebevaringsprogrammet om midler fram mot 2030 og 1000-årsjubileet.

Kirkevergen foreslår derfor at det med denne bakgrunn søkes om omdisponering av midler bevilget til kirkebakken, og at dette går inn i kirkebyggprosjektet som helhet. I løpet av 2026 vil det foreligge en ny vurdering av tiltak basert på Riksantikvarens anbefalinger med nytt våpenhus (inngangsparti) tilpasset universell utforming, samt kalking av hele kirka utvendig, skifte av bordkledning og materialtype for trearbeid utvendig, rehabilitering av vinduer og nye dører. Det kan beregnes 50 % tilskudd til dette basert på forprosjekt.

Fra utgangspunktet vi hadde i 2021 er kirken nå i bruk og er svært populær i ulike sammenhenger. Uten tiltakene ville ikke det ha vært mulig.

Vielse 2022

Sanering av benkene åpnet muligheten til å bruke stoler i kirken.
Fleksibiliteten med løsningen gjør at kirken også kan brukes til mer enn kirkelige handlinger

Sandstad kirke

Sandstad kirke er den kirka som har gjennomgått mest omfattende rehabilitering, og det som vi trodde var en kirke i god stand, viste seg å by på en rekke overraskelser.

Kostnader på Sandstad kirke fremgår av denne oversikten:

Kirke	Prosjektnr	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	Total
Sandstad kirke	.6017	0	430 319	126 700	3 489 100	4 046 119

I 2022 var planen å starte utvendig maling av kirka og det ble satt opp stillas utvendig og leid inn snekkere for å skrape og rengjøre hele kirka. Dette ble utført av Hitra Bygg og Snekkerservice. De klargjorde hele kirka slik at Sverresborg Malerservice kunne starte jobben, men denne sommeren regnet rett og slett bort, slik at det ikke ble gode nok forhold til å starte opp med linoljemaling.

Imidlertid ble det avdekket lekkasje på taket i det ene sakristiet slik at dette måtte tettes. Det var store råteskader i taktro slik at dette måtte skiftes. Det var ikke lagt tett membran oppå troet slik at vann kom gjennom taket under en gudstjeneste og slik ble oppdaget.

Dette ga råteskader som ikke ble avdekket før vi fikk rennende vann igjennom. Det ble også avdekket at innebygde takrenner var feilaktig utført med manglende beslag. Nødreparasjoner ble utført.

Bårehus og servicebygg ble oppgradert med maling utvendig og kjøleanlegg for bårerom ble oppgradert så det fungerte slik kravet er, ifm at vi hadde behov for økt kjølekapasitet på Hitra under en periode med svært mange dødsfall.

Ifm vedlikehold på Sandstad ble også smijernsporten på Sandstad øvre gravplass utvidet og oppgradert slik at det ble mulig med vintervedlikehold.

Dette oppdraget gikk til Marine Metall.

Før og etter utbedret port på Sandstad øvre gravplass

I 2023 ble det prøvd å få gjennomført malingsarbeider, men Sverresborg måtte trekke seg pga mangel på kapasitet og mannskap.

Det ble derfor sendt ut ny forespørsel til flere malerfirma i hele landet og det var Visitten Malerforretning som fikk tildelt maleroppgavet i konkurranse med andre på utvendig maling.

De utførte arbeidet under strålende arbeidsforhold i 2024, men det viste seg at vi måtte sette opp mye større og bedre stillas enn påtenkt og dette var kostnader som sammen med lift utgjorde nesten en halv million ekstra. Slike beregninger var heller ikke tatt med i tilstandskontrollen som ble utført i 2021.

Det som medførte ekstrakostnader på Sandstad er utskifting av begge tak på sakristi, legging av nytt vanntett belegg og altaskifer på topp.

Det er også rettet opp de aller fleste beslag utvendig på kirka, satt inn nye spesiellaga luftsluser i mur og byttet ut mye materialer som var råteskadet. Etter at dette ble utført i sommeren 2024 er kirka tett.

Dette ble utført av Hitra Bygg og Snekkerservice, Sæther VVS og Blikkenslager, Elektro team, Maler1000 Orkanger og en rekke spesialleverandører.

Det er også skiftet ut dører for utgang fra hvert sakristi. Disse ble produsert som kopier fra Rennebu dører.

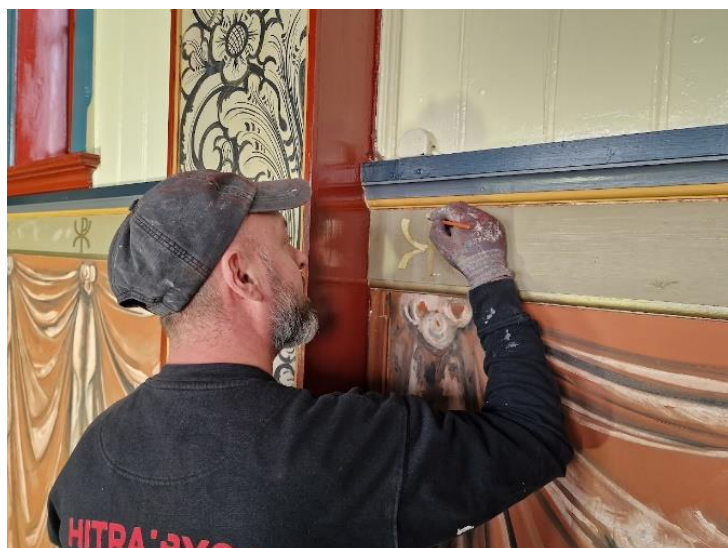
Innvendig ble det igangsatt et nødvendig vedlikehold av enkelte malte vegger, der malingen var flaknet av og løsnet, alle vinduer er tatt, gulvet er tatt og skiftet ut plank enkelte steder der de var ødelagt, elanlegg som lå åpent var gammelt og sprøtt og ble besluttet skiftet ut slik at det tilfredsstiller dagens og fremtidens krav.

Moderne brytere ble byttet med tidsriktige brytere, samt at enkle taklys beregnet for bod/bad ble byttet ut med glasskuper for riktig tidsperiode.

Det viste seg at teleslynge for hørselhemmede ikke fungerte/var ødelagt og dette ble byttet ut med en ny og tidsriktig.

Begge sakristier måtte renoveres pga skader og innredning ble skiftet ut med ny, nytt gulv i heltre plank, lagt inn nye varmtvannstanker i begge sakristi og ikke minst ordnet avløp da det tidligere bare var gått i grunnen.

Det er utført utrolig mye detaljarbeid på Sandstad kirke, men slik den fremstår nå skal dette være den best renoverte kirken.

Detaljert rapport på arbeid utført på Sandstad kirke:

- **Utvendige arbeider med sakristitak**

Fjerning av gammel papp tekking og råttent undertak.

Utskifting av takåser med profilerte utstikk, taktro, undertak asfaltbasert, trykkimpregnerte lekter og nytt Alta skifertak.

Nye vindskier og profilerte bord for innkassing av takrenner.

Det ble også montert nye beslag i kobber.

- Årsak til dette er gammel papp tekking og dårlig vedlikehold.

- **Ny innkassing av takrenner over alter tak:**

Nye profilerte bord som innkassing av takrenner samt bly-beslag imot vegg for å hindre vanninntrenging i yttervegg.

- Årsak til dette er takras vinteren 22-23

- **Ny innkassing av takrenner på hovedtak på øvre lang side:**

Utskifting og reparasjoner av profilerte sperre utstikk og sperrer på gavler.

Utskifting av kassebord under takrenne.

Utskifting av profilerte innkassing-bord av takrenne samt nye beslag og toppbord.

Årsak til dette er masse løv i takrenner og lekkasje fra renner og inn i kasse som medførte vanninntrenging og vannskader/råte.

- Her bør det gjøres rent årlig etter løvfall for å forhindre at dette gjentar seg og får utvikle større skader

- **Klokketårn:**

Utskifting av pyntebord og div råteskader. Nye ble håndlaget etter mal. Utskifting av pyntebord på to sider av tårnet.

Reparasjon av div mindre råteskader og hull i kledning, samt nye kobberbeslag ved klokke-dører, slik at det ble tett og råteangrep stanset.

- Årsak til dette er manglende vedlikehold og feil materialbruk. Tidligere arbeid med disse er utført med kryssfiner som er et dårlig materialvalg.

- **Glass i vinduer i kirkeskipet:**

Det ble skiftet 6 glass på forskjellige plasser, med antikt glass som ble kittet inn i rammen.

- Årsak til dette var sprukne glass.

- **Mønebord på kirketak:**

Det ble montert kobberbeslag på mønebord på hele kirketakets lengde ifm. malerarbeid.

Dette for å bevare borden over lengre tid, og å redusere vedlikeholdet på denne, samt redusere mosegroing på skifertak da kobber begrenser dette.

- **Ventiler i grunnmur:**

Det ble produsert tilpassa ventiler og montert nye i grunnmur i tidsriktig utførelse fra Sekelskiftet. Alle rundt hele kirka måtte ordnes da alle var ødelagt.

- Årsak til dette var at det ikke var noe der som fungerte.

- **Rekkverk hovedtrapp:**

Rekkverk på hovedtrapp malt med sort lakk.

- Årsak til dette var avflassing og slitasje.

- **Dører sakristi:**

Det ble montert nye dører på begge sakristi fra Rennebu Dører as. De ble spesialprodusert i håndverkskvalitet. i tro kopi av de originale. Det er installert nytt lås-system og ubehandlete polerte dørvidere fra Sekelskifte fra tidsriktig periode.

- Årsak til dette var råte og deformasjon av dørblad, med påfølgende vanninntrenging.

- **Overløpsvann fra takrenner:**

Her må det spyles opp og gjøres tiltak. Det er tette avløp som går i grunnen og ødelagte nedløp på noen plasser. Løvtukstere er vurdert montert. Årsak til dette er løv og annet som kommer ned fra takrenner.

Dette er ikke gjort ennå pr 18.07.24 og bør utføres før vinteren kommer

- **Innvendig spir:**

Her ble det ryddet ut i gammelt rot og støvsuget. Klokkedører og ubehandlet vindu ble oljet opp med linolje og terpentin.

Nylontau ble byttet ut med hamptau for klokkeringing.

- **Våpenhus:**

Maling av gulv med trestjerner gulvmaling premium.

Alle vegger og tak, samt listverk og noe på dører malt med Linomal linoljemaling.

Alle flater ble vasket ned, skrapet og fuget opp før maling.

Gamle dørhåndtak ble rengjort for gammel maling og pusset opp.

- **Trapper, forrom galleri og galleri:**

Trapper og gulv vasket og malt med trestjerner gulvmaling premium og montert nye sorte trappeneser for synshemmede.

Vinduer skrapet ned og impregnert med linolje og terpentin før maling.

Vegger og tak ble vasket ned med salmiakkvann, skrapet, fuget og malt med Linomal linoljemaling.

Rekkverk i trapper fra våpenhus opp til tårn og rekkverk på galleri ble malt opp med Jotun supreme finish.

Belysning ble byttet ut med tidsriktige lys fra Sekelskifte. Gammelt og sprøtt ledningsnett tatt ned og skiftet ut.

Noe panel på orgelomramming ble malt.

Justering og beslag på dører inn til orgel. Nye hengsler på dør fra forrom galleri til lite rom.

Orgelet justert og reparert av orgelbygger sammen med kantor.

Montert stålbeslag med gjennomgangsbolter på galleriets venstre side der det var utglidning. Benker malt med samme maling som på gulv.

- **Kirkeskip:**

Yttervegger, bjelker og søyler vasket ned med salmiakk vann. Skrapet ned og fuget opp før maling med Linomal linoljemaling

Vinduer pusset ned og impregnert med linolje og terpentin før maling

Tak under galleritaket, fuget og malt med Jotun supreme finish.

Demontering av benker før pussing og maling av varmerørene.

Gulvet i kirkeskip ble noen plasser høvlet ned da det stakk opp kanter av bord, innfelling av tre i de største glippene før vasking og maling. Malt med trestjerner premium.

Maling av ensfargede flater og listverk på utvendig rekkverk galleri og rundt alteret og prekestol.

Innfelling av nytt panel bak salme nr tavle. Her var det råteskader på panelet innvendig etter vanninntrenging fra takrenne i altertak. Lekkasje tettet.

Det ble flikket opp på diverse steder der det er brukt gull- og sølvmaling.

Benker ble delvis malt opp med Jotun supreme finish. Her ble det tatt sidevanger, samt salmebokfront.

Installert eget strømpunkt under prekestol for større arrangement for direkte tilkobling med 3-fas strøm. Forenkler bl.a. Kakkelinekonsert o.l. Installert nye strømuttak ved piano for tilkobling av el.piano og utstyr.

Skiftet ut utvendig monterte kabler som var skjemmende og gammel og lagt dette skjult under gulvet og med nytt opplegg. Teleslyngeanlegg var defekt og utbrent og skiftet til nytt. Montert skjult under kirkegulvet.

Lagt inn nye taklys fra Sekelskifte i inngangsparti kirkeskip.

Skiftet ut brytere med porselensbrytere fra Sekelskifte. Byttet ut brannfarlig arbeidslys i koret med ledlys og dimming.

- **Dåpssakristi:**

Demontering av gammel innredning og utstyr. Eksisterende vindu ble skrapet og børstet rent før impregnering med linolje og terpentin. Alle vegger, tak og vindu malt opp med Linomal linolje maling i farger tilhørende kirka.

Linoleumsbelegg ble byttet ut med nytt 20 mm heltre gulv. Dalafloda artist eik cognac 20 mmx137mm.

Nytt avløpssystem fra sakristiene til avløp ved Hc wc. Tidligere avløp gikk rett i krypkjeller under kirka.

Installert nytt tilpasset kjøkkenløsning for dåpssakristi og kirkekaffe fra GHL Lade, Drømmekjøkkenet med armaturer fra Sekelskifte. Plass for kirkesølv og servise. Montering av nytt kjøkken.

Gamle dørhåndtak rengjort for gammel maling og pusset opp for gjenbruk.

- **Prestesakristi:**

Demontering av utstyr og rydding. Gammelt vindu ble skrapet og børstet rent før impregnering med linolje og terpentin.

Alle vegger, tak og vindu malt opp med Linomal linolje maling.

Her ble også linolumsgulv byttet ut med nytt 20 mm heltre gulv. Dalafloda artist eik cognac 20 mmx137mm.

Nytt avløp system fra sakristiene til avløp ved Hc wc. Tidligere avløp gikk i krypkjeller.

Gamle dørhåndtak rengjort for gammel maling og pusset opp for gjenbruk.

Installert nytt tilpasset kjøkkenløsning for prestesakristi fra GHL Lade, Drømmekjøkkenet med vask og armaturer fra Sekelskifte. Plass for nattverdsølv og utstyr. Montering av nytt kjøkken.

- **Levering av div. lamper, håndtak og beslag fra Sekelskiftet, Sverige en leverandør med spesialfelt gammelt og tidsriktig utstyr tilpasset moderne bruk.**

Levering av div lamper til sakristi fra Lampegiganten (tak og vegg lamper) samt opphengskroker der, og ute i våpenhus.

Detaljert rapport overflatebehandling utvendig

- **Grunnarbeider og rigg:**

Hele kirken ble skrapet for gammel og løs maling. Deretter ble kirken kraftvasket komplett, med påfølgende påføring av sopp- og algedreper gjennom.

- **Overflatebehandling/grunninger:**

Etter utførte grunnarbeider ble det foretatt spredte og relativt omfattende fuktighetstester, hvor langsiden på kirken mot vei viste høyeste verdier med opp mot 16% fuktighet på det meste.

Dette var meget oppløftende målinger som bidro til at malerne kunne starte påføring på bart trevirke med Gjeco oljegrunding samt at kirken i spredte områder ble påført flekking av ren linolje, blandet med opp mot 30% White sprite hvor behovet var til stede. Særlig gjaldt dette nedre vannbord, vannbord på vindskier og nytt trevirke som var byttet ut, samt alle steder hvor gammel maling var skrapet bort inn til bart trevirke.

- **Fuktighet:**

Det ble på nytt kontrollert fuktighetsgraden ved hjelp av fuktighets måler etter bruk av grunning og white sprite, hvor ingen målinger oversteg 12%.

- **Stillas og adkomst**

Grunnarbeidene ble utført via komplett oppsett av stillaser med presenninger for tilkomst som var montert av godkjent stillasbygger Aktiv Stillas, i regi av oppdragsgiver, mens selve overflatebehandlingen ble supplert med hjelp av 22 m selvgående bomlift, hvor tilkomst fra stillas ikke var mulig. Denne var levert av Eidsvaag Kran.

- **Vinduer:**

Alle vinduer ble skrapet og påført 2 strøk med linolje inkl. alle sprosser og bueganger m.m. Disse arbeidene var omfattende, men sett bort i fra bytting av noen glass gjennom glassmester, var det få steder behov for påføring av nytt linolje kitt. Unntakene her var gjeldene for et par av vinduene på langsida mot vei, hvor det ble lagt inn nytt kitt enkelte spredte steder etter behov.

- **Bordkledning inkl inngangsparti:**

Alle bord på kirken er påført minimum 2 strøk med ren linolje, og nye bord har fått minimum 3 strøk med ren linolje.

- **Linolje kitt til større sprekker:**

Ca 2 kg med kitt er benyttet til tetting av større sprekker - og igjen, dette gjaldt først og fremst kirkens langsida mot vei, hvor behovet var størst. Tettingene her foregikk mellom første og andre strøk med ren linolje, dog med unntak noen steder hvor påføringen ble gjort mellom andre og tredje strøk.

- **Svertesopp:**

All sverte sopp ble først fjernet og bruk av linolje ble tilført sinkkoksidd, uten unntak!

Blandingsforhold 1:10.

- **Ryddighet og orden, malings søl, avfall, opptreden m.m.**

Entreprenøren mener selv å ha utvist aktsomhet, respekt og tilbakeholdende adferd gjennom sitt opphold på selve kirkeplassen.

Arbeidene har foregått daglig fra mandag - lørdag, hvor søndagene var hviledag for dem gjennom hele prosjektet.

De har etter beste evne forsøkt å holde det ryddig rundt ormådet med fortløpende avfallshåndtering.

Likeledes har de gjort en innsats med å fjerne gammelt malings søl, særlig på steder hvor det visuelle var mer fremtredende enn andre steder. Det er allikevel vanskelig å unngå noen form for søl, bl a. oppunder takrenner og overganger m.v. De har imidlertid også lagt ned en betydelig innsats her for å minimere visuelle avvik - ikke minst ved hjelp av malingsfjerner, barberblad, aceton og white sprit for å nevne noe.

- **Rust:**

Tidlig i prosessen ble alle rustne spiker og skruer påført Hammerite Supreme mot rust, hvilket ble supplert med sink spray for ytterligere beskyttelse, etter påføring av grunninger og flekking.

- **Forbruk:**

Ca 1000 arbeidstimer har medgått til prosjektet.

140 liter linolje

14 liter sinkoksid

11 liter kraftvask

5 liter sopp og algedreper

9 liter white sprite

9 liter oljegrunning

0,6 liter rustmaling

- **Værforhold under oppdraget:**

Proessen har skjedd under utmerkede værforhold - og de få dagene arbeiderne ble møtt av krevende vær med nedbør og vind, har overflatebehandlingen vært begrenset til under presenninger på kirkens langsider, uten noen form for konflikt med nedbør, fukt og for lave temperaturer.

Visitten malerforretning som hadde maleropdraget sier seg godt fornøyd med prosessen som har foregått etter boka – og de er trygge på at kirken vil fremstå som den i dag gjør i lange tider fremover.

For at kirkens ytre kledninger skal sikre glans og bestandighet over tid (25-30 år), vil det dog fordre et vedlikehold ved hjelp av påføring med kaldpresset, transparent og kokt linolje, helst innenfor 6 år etter herværende behandling ifølge entreprenør og malingsleverandør.

En slik behandling vil hindre krakelering, kritting og senere avskallinger og sikre det perfekte resultatet over tid.

Entreprenøren takker for et trivelig, gjestfritt og tillitsfullt opphold på Sandstad kirkegård over hele entreperiodeperioden.

Kvenvær kirke

Kostnader på Kvenvær kirke fremgår av denne oversikten:

Kirke	Prosjektnr	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	Total
Kvenvær kirke	.6018	0	372 593	297 696	1 532 941	2 203 230

Kvenvær kirke er den andre kirken som var prioritert at vi skulle male alt utvendig. Det viste seg med prøver at den malingen som var påført sist i 2011 var av feil type, men nå ble den malt med linoljemaling. Denne kirka ble også prøvd startet på i 2022 og ble skrapet og rengjort, samt at det dette året ble gravd opp kloakk og avløp som var gått tett.

Denne var skadet og måtte skiftes ut slik at det nå er bra både inn mot kirka og toalettbygg. Det var Hitra Anleggsservice og Sæther VVS som ordnet.

I 2023 ble det produsert nye utvendige dører til hele kirka. Dette ble utført av Rennebu Dører og det var ny hoveddør, dobbeldør, nye sidedør bi-inngang, begge dører til sakristi. De gamle dørene trengte det da vind og vann trengte gjennom og var delvis ødelagt. Dørene ble satt inn i 2024.

Gjerdet rundt kirka var blåst ned noe som skyldtes råteskader på uimpregnerte materialer og deler av dette er skiftet ut og satt opp med nytt. Dette ble utført av Hitra Bygg og Snekkerservice.

Malararbeidet ble tildelt Malertjenester i 2023, og utført sommeren 2024. Underveis i arbeidet ble det også her avdekket flere råteskader, der materialer måtte skiftes ut. Trearbeider har vært utført av Hitra Bygg og Snekkerservice og Sæther VVS med blikkenslagerarbeid.

Det er fortsatt et stort behov for å rehabilitere kirka innvendig, både med store flater med maling som flasser av samt oppgradere sakristier innvendig. Dette har ikke kirkevergen satt i gang i år, da det har vært fokus på nødvendige arbeider for å få kirka tett og heller ikke nok midler for å få gjort dette.

Kirkevergen gjør spesielt oppmerksom på at hovedtak som ble lagt for 12-15 år siden er lagt feil der undertekking under skiferstein ikke er vanntett og gir vannpåvirkning av taktro og råteskade. Det vurderes som at dette må det gjøres noe med innen 10-15 år. For å gjøre dette må skiferstien demonteres, takpapp fjernes og taktro repareres der det er behov, samt legge nytt vannsikkert dekke under skifer før den remonteres. Dette er anslått til en kostnad rundt 1,5 mill ved utførelse i 2024.

Detaljert rapport på arbeid utført på Kvenvær kirke:

- **Gjerde rundt kirka**

Utskifting av stakittgjerde rundt deler av kirka med nye galvaniserte stolpefester.

- Det gamle var delvis blåst ned da det var slitt og med råteskader. Fortsatt gammelt gjerde på sør-enden av kirke.

- **Nye dører**

Levert av Rennebu Dører as. Dette gjelder samtlige dører. Nye dørvidere fra Sekelskifte.

- Årsak til utskifting var at de gamle var sprukket opp og i elendig forfatning.

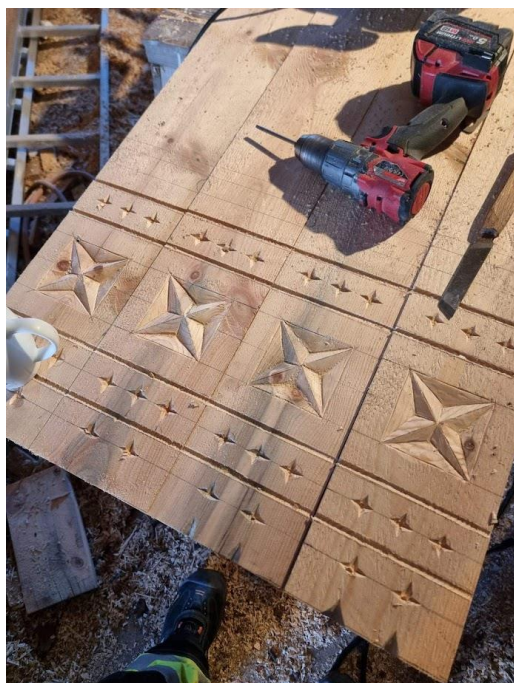
- **Vannbord vinduer**

Utskifting av vannbord under samtlige vinduer med nye kobberbeslag.

- Årsak var feilmonterte bord med vanninntrengning som følge av dette.

- **Vindusglass tårn**

Utskifting av sprukket glass i tårn.

- **Lokalt tømmeruttak**

I forbindelse med at det var råteskader i flere utvendige takkonstruksjoner og staffasje over inngangsparti, samt pynteborder/emner rundt takutstikk og vindusomramming.

Her ble det valgt å ta ut tømmer fra seintvoksende gammel hiterfuru (anslått til ca 250-280 år) og bearbeidet på lokalt sagbruk for håndverksutskjæring før montering. Dette for at det vil gi lokal tilhørighet, lang holdbarhet på grunn av seintvoksende furukvaliteter.

- **Utskifting av kledning på flere plasser på utvendige vegger.**

Utskifting av kledning og pynte detaljer i øvre del av tårnet. Samt sidebord på klokkeluker, dører og vinduer med utskjæringer.

- Årsak til dette er dårlig vedlikehold med råteskader som følge.

- **Reparasjon av utvendige mur trapper.**

- Årsak til dette var oppsprekking og løs puss.

- **Sakristi**

Det ble lagt nye tak på begge sakristi, der takene ble revet og det ble skiftet en god del tro som hadde råteskader.

Det ble skaffet til veie nytt dråpeformet skifer til taktekking over prestesakristi, da det manglet.

Nytt tak tro med ny underlagspapp og trykkimpregnerte lekter ble montert på begge tak.

Det ble skiftet ut panel i takutstikk da det var en god del råteskader her også.

Alle beslag på sakristi tak ble byttet ut med kobberbeslag.

Det ble også gjort tiltak på pipe over dåps-sakristi da det manglet flere teglstener i bunnen av den og det var fare for at den kunne falle ned, gå i oppløsning.

- NB Årsaken til dette er i hovedsak at det er brukt feil type undertak. Da skifer takene på kirka ble lagt om en gang tidligere, ble det montert Ranit under tak. Dette er en type papp plate med et tynt belegg på oversiden som ikke tåler noe særlig med fukt og vann. Dette gjelder samtlige tak på kirka.

Det må nok holdes et oppsyn med takene for fremtidige vann lekkasjer og råteskader i kirke taket.

Utenom på sakristi hvor det nå ble brukt et asfaltbelegg som tåler fukt og vann.

Det er for øvrig en dårlig kvalitet på skiferen som er brukt på kirka.

- **Takarbeider**

Det er lagt nye takåser, utstikk bjelker og vindskier på hovedtak over prestesakristi.

- Årsak til dette er råteskade som følge av dårlig undertak på hoved taket.

- **Takrenner**

Nytt kobber nedløp med veggfester fra kirke tårn.

- **Lufterister**

Det mangler lufterister i grunnmuren på kirka 13 stk. De gamle er rustet bort.

Det er produsert nye i 8 mm galvanisert stål. Disse er ikke montert, men er beregnet montert høsten 2024 under forutsetning av tilleggsbevilgning.

- **Ødelagte takstein**

Reparasjon av div løse takstein ellers på alle tak.

- **Bod – WC**

Utvendig bod og WC-rom ble malt opp utvendig, ny VV-tank installert da den gamle var ødelagt.

- **Kloakk og avløp**

Det ble lagt ned nytt avløpsrør fra kirke og wc over grus plass da den gamle var klemt sund og hadde feil fall og dermed ødelagt og delvis tett.

Detaljert rapport overflatebehandling utvendig

- **Grunnarbeider og rigg:**

Oppstart april 2024 ferdigstillelse juni 2024. Arbeidene utført fra rullestillase og lift, medførte noe lengre tid for utførsel, men kostnadsbesparende i forhold til fast stillas rundt hele kirka.

En del treverk måtte byttes på grunn av råte og dårlig stand, utskifting ble utført av Hitrabygg.

Det er målt fukt på alle flater før grunning og alle målinger er under kravet på 16%.

Arbeidene er tilpasset værforhold og temperatur, noen dager har vært uten aktivitet når værforhold ikke har vært egnet.

- **Utførsel**

Alle flater er vasket med Jotun 2-i-1 husvask og soppfjerner. Alle flater er skrapet og børstet med stålborste i treets retning.

Bart treverk er grunnet med maling tynnet med ca 40% Gjøco terpentin, dette både på gammelt og nytt treverk. Større sprekker og åpninger er kittet med Casco linoljekitt og Jotun linoljekitt, utført etter grunning.

Andre strøk påført med maling tynnet med ca. 25% Gjøco terpentin. Toppstrøk er påført ufortynnet.

Skruer, spiker og annet metall på fasaden er grunnet med Jotun Bengalack metallgrunning. Det er benyttet Jotun linoljemaling som er en tradisjonell linoljemaling, sinkhvit tilsatt filmkonserverende middel mot overflatesopp.

Vedlikehold av fasaden anbefales utført iht fdv-instrukser for produktene. (Se for øvrig Sandstad kirke)

Avfall, tomme malingsbøtter o.l. er transportert til Trondheim og innlevert til Sjøppelsekk.no som ivaretar korrekt behandling.

- **Materialforbruk/leveranse:**

Jotun 2-i-1 husvask og soppfjerner 3 x 3l

Jotun Bengalack metallgrunning 1 x 1l

Jotun linoljemaling hvit 92l

Gjøco terpentin 5 x 4l

Casco linoljekitt 4 x 0,3 kg

Jotun linoljekitt patron 8 x 0,3 kg

En ferdig malt Kvenvær kirke, sommeren 2024

Hitra kirke

Kostnader på Hitra kirke fremgår av denne oversikten:

Kirke	Prosjektnr	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	Total
Hitra kirke	.6021	0	20 000	212 967	13 122	246 089

Hitra kirke er det ikke foretatt noen store investeringer på, utenom at det er produsert nye inngangsdører m/buevindu av Rennebu Dører i 2022. Det øvrige arbeidet som er gjort her så langt er nødvendig tetting og retting av nedløp og skiferstein. Det står igjen å sett inn inngangsdørene.

Dagens dører har store skader, lekkasje og omramming er i delvis oppløsning både på dører og buvinduer over, slik at det trenger inn vann på begge inngangsdører. Dette kan først rettes ved at vi setter inn de nye kopiene så raskt som mulig.

Også vindusomramming rundt hovedvinduene trenger sårt en behandling med nedpussing og impregnering av edeltreolje. Noen av glassvinduene må tas ut av vindusramma og kittes inn på nytt, da det er vanninntrenging mellom vinduslagene og fuktanslag. Dette må gjøres seinest 2025 for å forhindre ødeleggelse av vinduer.

Også innvendig vestre vegg må børstes, og fjernes gammel flasset kalking og påføres ny kalking i full høyde. På grunn av naturstein i murvegger og hardt vestavær må man regne med at fuktanslag kan komme inn mot kirka med derpå avflassing. Krever jevnlig oppfølging. Også porter rundt hele klokketårn bør tettes med fuktfuger som hindrer vanninntrenging i tårnet og derpå fuktskader ned i kirka.

Hitra kirke er med som en del av det nasjonale bevaringsprogrammet og det må da utarbeides et komplett foranalyse og omfang av arbeidet før vi kan søke om midler til finansiering. Kirkevergen vurderer det slik at vi må utføre nødvendige skallsikring umiddelbart, mens en større oppgradering må være utført innen 2027, samme år som kirka markerer 100-årsjubileum. Vi kan beregne 50% andel tilskudd fra kirkebevaringsprogrammet og anslag i dag er beregnet til ca 2,5-3,0 mill minus 50% tilskudd ifm oppgradering til jubileet.

Nordbotn kirke og Bottenvika gravplass

Kostnader på Nordbotn kirke og Bottenvika gravplass fremgår av denne oversikten:

Kirke	Prosjektnr	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	Total
Nordbotn kirke	.6016	0	229 365	570 090	98 704	898 159

Nordbotn kirke og Bottenvika gravplass er sett på som en enhet. Her har vi innhentet tilbud på utvendig malerarbeider for kirka, men dette ble satt på vent i 2024, da vi ikke hadde kapasitet til å ta dette samtidig med de andre prosjektene i år.

Nordbotn kirke og Bottenvika gravplass (vårdugnad 2022)

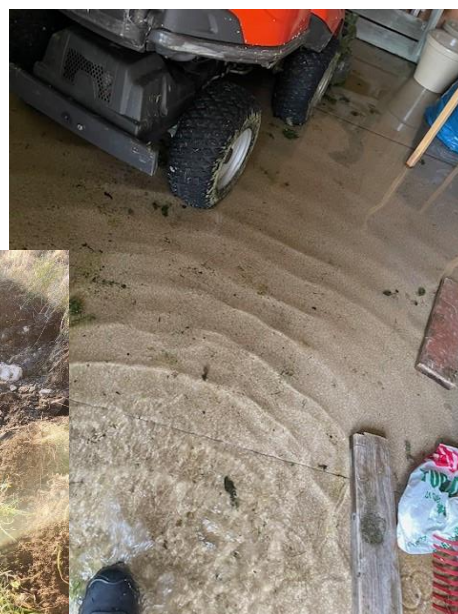

Erfaringen fra Sandstad kirke og Kvenvær kirke tilsier også at utenom det rene utvendige malerarbeidet vil dukke opp uforutsette skader på treverk som må skiftes, samt at det innvendig er behov for skraping/pussing/fuging og maling av rene malerflater og oppgradering av sakristi.

Her må det også full stillasbygging til for å komme til og utføre jobben iht HMS krav. Beregnet kostnadsnivå vil komme på 3 mill.

Imidlertid er det utført omfattende arbeid på bårehus og servicebygg i 2022, da det også her var tett og ødelagt kloakk og avløp med tilhørende vannskader inne i bygget.

Her ble det gravd opp og lagt nye rør, septikk reparert og el-anlegg skiftet ut, samt rehabilitert gulv og vvs. Dette ble utført av Hitra Anleggsservice og Hitra Bygg og Snekkerservice samt Sæther VVS.

I 2023 ble overvann på Bottenvika løst ved at det lagt ned ny drensledninger fra hovedvei og gjennom gravplass.

Ifm dette arbeidet ble det også satt opp ny belysning ved inngangsområdene til gravplassen og ordnet med strømuttak for gravplassarbeiderne i Hitra kommune til tineanlegg vinterstid.

Arbeid her ble utført KN Entreprenør, Elektro team og Tensio.

Etter flere møter med Fylkeskommunen som veieier fikk vi til slutt landet en avtale om at de skulle dekke deler av kostnaden her og vi fikk refundert kr. 153.694.

Kirkevergen på befaring i 2022 sammen med Hitra kommune, Trøndelag fylkeskommune og naboer.

I 2023 ble det også produsert ny inngangsdør for hovedinngang ved

Nordbotn kirke hos Rennebu Dører og denne ble satt inn sommeren 2024.

De øvrige kirkene beskriver ikke kirkevergen ytterligere da det er relativt små beløp som er gjort på Forsnes og Fillan da de fremkommer som i god stand per nå, men det forventes at påløper løpende vedlikehold for å sikre de i god stand. Hitra kirke er det en del ting som må gjøres, men dette må sees på i sammenheng med 100-årsjubileet i 2027. Hitra kirke er også en av våre fire kirker, sammen med Dolm, Fillan og Forsnes som berettiger for 50%, tilskudd gjennom det nasjonale kirkebevaringsprogrammet som er etablert i løpet 2024.